

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 19160 posłów Bartłomieja Wróblewskiego, Patryka Wichra, Władysława Kurowskiego, Bogumiły Olbryś i Grzegorza Lorka z 17 sierpnia 2026 roku w sprawie zagrożenia zabytku – układu wsi Rogalin i pomnika historii w gm. Mosina, pow. poznański, woj. wielkopolskie uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego posiada informacje w przedmiotowej sprawie od 2 marca 2026 r.

Jest to data wpływu pierwszej korespondencji w tej sprawie.

Ad 2.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że organem właściwym, sprawującym nadzór nad zabytkami w regionie jest zawsze właściwy miejscowo wojewódzki konserwator zabytków, który zgodnie z art. 4 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zapewnienia warunki prawne, organizacyjne i finansowe umożliwiające trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie, a także kontroluje ich stan zachowania i przeznaczenia. W przypadku Pomników Historii nadzór nad nimi jest jednakowy jak dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Jedynie monitoring tych miejsc prowadzony jest przez wojewódzkich konserwatorów zabytków oraz, w imieniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, Narodowy Instytut Dziedzictwa. W kontekście powyższego resort kultury, powziawszy informację o zagrożeniu Pomnika Historii 2 marca 2026 r. zwrócił się do Narodowego Instytutu Dziedzictwa z prośbą o analizę sytuacji. W odpowiedzi Narodowy Instytut Dziedzictwa przesłał do wiadomości Departamentu Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pismo z 20 lutego 2026 r. skierowane do Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zawierające prośbę o udzielenie informacji dotyczącej stanu procedury uzgodnień konserwatorskich w sprawie proponowanych przebiegów drogi powiatowej DW 431 Babki – Świątniki, która: na odcinku między 6,000 km a 10,000 km w przypadku wariantu W1, a na odcinku między 6,000 km a 9,000 km w przypadku wariantu W3, będzie przebiegać przez północną część Pomnika Historii „Rogalin – zespół pałacowo-parkowy z obszarem dawnego majątku ziemskiego” (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 kwietnia 2018 r., Dz. U. poz. 1766).

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2579685.11533463.10878205

+48 22 42 10 100
esp@kultura.gov.pl
www.gov.pl/kultura

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15
00-071 Warszawa

W piśmie z 28 kwietnia 2026 r. Narodowy Instytut Dziedzictwa, w odpowiedzi na pismo Departamentu Ochrony Zabytków z 2 marca 2026 r., poinformował, że podjął działania wyjaśniające sprawę planowanego przebiegu ww. drogi, niemniej zbieranie informacji na temat tej inwestycji, z przyczyn od Instytutu niezależnych, przedłuża się.

Jednocześnie Instytut w przedmiotowym piśmie przedstawił poczynione ustalenia na podstawie danych pozyskanych od interesariuszy oraz z lokalnych mediów. W piśmie tym wskazano również, że *planowana inwestycja drogowa na odcinku Świątniki-Babki budzi obawy dotyczące niekorzystnego wpływu na obszar Pomnika Historii. Dodatkowo, pojawiające się informacje o niejawnym charakterze inwestycji wymagają weryfikacji pod kątem ich zasadności i zgodności z obowiązującymi przepisami.*

Następnie, Departament Ochrony Zabytków MKiDN, zwrócił się do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o poinformowanie, czy planowana inwestycja była lub jest uzgadniana w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Poznaniu. W przypadku odpowiedzi twierdzącej Konserwator został poproszony o przedstawienie analizy i statusu sprawy, a także o poinformowanie o wpływie planowanej inwestycji na Pomnik Historii – dla wszystkich wariantów przebiegu drogi.

W odpowiedzi na przedmiotowe pismo Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków pismem z 5 maja 2026 r. poinformował resort, że *postępowanie administracyjne w sprawie inwestycji prowadzi Powiatowy Konserwator Zabytków w Poznaniu, działając na podstawie porozumienia zawartego 24 marca 2009 r. pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim oraz Starostą Poznańskim w sprawie powierzenia Powiatowi Poznańskiemu spraw z zakresu właściwości Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 85 z dnia 6 maja 2009 r., poz. 1212).*

Na wniosek Pana Wiesław Biegańskiego Powiatowego Konserwatora Zabytków w Poznaniu koncepcja budowy drogi została zaopiniowana przez Wojewódzką Radę Ochrony Zabytków, działającą przy Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków na posiedzeniu w dniu 12 marca 2026 r. Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków spośród trzech zaproponowanych wariantów przebiegu drogi jednomyślnie, jednoznacznie zaopiniowała pozytywnie wybór wariantu W2, ponieważ tylko ten nie przebiega przez obszar rogalińskiego pomnika historii, tym samym nie wpływa na chronione wartości oraz zmianę jego zagospodarowania. Rada podkreśliła jednocześnie, że jej stanowisko i opinia dotyczą zakresu ochrony zabytków.

Jednocześnie Bożena Żelazowska, sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalna Konserwator Zabytków, zwróciła się do pana Dariusza Klimczaka, Ministra Infrastruktury, wyrażając zaniepokojenie w związku z planowaną inwestycją budowy drogi DW431. W piśmie tym Pani Minister wskazała m.in., że *„w ocenie resortu kultury sytuacja ta wymaga interwencji i podjęcia wspólnej dyskusji, także dotyczącej możliwości współpracy pomiędzy służbami zaangażowanymi w planowanie przedmiotowej inwestycji, a następnie w czasie prowadzenia prac”.*

Bieżąca analiza sytuacji wskazuje, że obecnie przyjęto projekt inwestycji w wariantcie W2 – rekomendowanym m.in. przez Wojewódzką Radę Ochrony Zabytków, jednakże resort kultury jest w trakcie potwierdzania tej informacji.

Ad 3.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego podjęło w tej sprawie działania przy wykorzystaniu dostępnych mu narzędzi.

Ad 4.

Zmiany prawne dotyczące tzw. specustaw - np. w zakresie realizacji inwestycji drogowych na ich podstawie, nie leżą w kompetencji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Zauważyć jednak należy, że samorząd gminny ma obowiązek dbać o zabytki. Ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, o warunkach zabudowy, o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego), są ustawową formą ochrony zabytków realizowaną przez samorząd gminny i mają charakter prawa miejscowego. Uznać zatem należy, że przy planowaniu inwestycji gmina powinna brać pod uwagę ochronę miejsc cennych, objętych ochroną prawną. Zatem odrębną kwestią zdaje się być wykonywanie przez samorządy ich ustawowych obowiązków w zakresie ochrony zabytków.

Ad 5.

W ocenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego obszary chronione i ustanowiona na nich ochrona konserwatorska bezwzględnie powinny być brane pod uwagę przy planowaniu jakichkolwiek inwestycji. Jednakże pragnę zauważyć, że Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie proceduje, nie planuje i nie uczestniczy w planowaniu budowy dróg.

Z poważaniem

Marta Cienkowska

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/